20. Yüzyıl Felsefesi - 1

1. 20. yüzyıl felsefesi gerçeğin ne olduğu ve nasıl bilineceğinin ele alındığı; metafizik tartışmaların kendini hissettirdiği bir dönem olmasının yanı sıra dünya savaşları gibi toplumsal ve ekonomik düzlemde yaşanan değişimlere yönelik fikirlerin de oluştuğu bir dönemdir. Çağdaş bir felsefe olan 20. yüzyıl felsefesi zaman içinde sistemleşmiş ve dünyanın çeşitli yerlerinde yapılır olmuştur.

Bu parçadan hareketle 20. yüzyıl felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Gerçeklik sorunu ele alınmıştır.

B) Çağın olaylarından etkilenmiştir.

C) Çağdaş bir felsefedir.

D) Tek bir coğrafyanın egemenliğindedir.

E) Metafizik konular da ele alınmıştır.

2. I. Felsefe yeni yöntemler kazanmıştır.

II. Bilim üzerine yapılan çalışmalar sonucunda bilim felsefesi ortaya çıkmıştır.

III. Bilime Tanrı'nın yarattığını anlamak için önem verilmiştir.

IV. Sembolik mantık çalışmaları yoğunlaşmıştır.

Verilenlerden hangileri 20. yüzyıl felsefesinin özellikleri arasındadır?

A) Yalnız III.

B) I ve II.

C) I ve III.

D) I, II ve III.

E) I, II ve IV.

3. Husserl geliştirmiş olduğu fenomenoloji yöntemi ile fenomenlerin özünün bilgisine ulaşmayı ve dolayısıyla bilincin çözümlenmesini hedefler. Bu yöntem ile fenomenlerin özüne ulaşırken daha önce edinilmiş bilgileri, ön yargıları, rastlantıya dayalı bilgi verilerini ayıklayarak paranteze alır.

Bu parçadan hareketle Husserl'in yöntemi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Özgürlük, seçim yapma, varoluş gibi kavramları açıklar.

B) Belli bir insanın bakış açısından hareket eder.

C) Bilinç, her zaman bir şeyin bilinci olduğundan bilincin içeriklerine ulaşmayı hedefler.

D) İnsanın söz ve eylemlerinin oluşturduğu ürün ve yapıların anlamına yönelik yorumlamalar yapar.

E) Toplumsal yaşantının oluşturduğu görüş ve ön yargılarla hareket ederek gerçekliğe ulaşmayı hedefler.

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

4. Husserl paranteze almayı üç durum için gerekli görür. Bunlar;

I. Nesnelerin renk ve şekil gibi özelliklerinden arındırılması,

II. Toplumsal yaşantının oluşturduğu görüş ve ön yargılardan uzaklaşılması,

III. Nesnelerin gerçekten var olup olmadıklarına yönelik şüpheden uzak durulması

Verilenler sırasıyla aşağıdaki paranteze alma durumlarından hangisine karşılık gelir?

	I.	II.	III.
A)	İdelerle ilgili	Tarihle ilgili	Varoluşla ilgili
B)	Tarihle ilgili	Varoluşla ilgili	İdelerle ilgili
C)	Varoluşla ilgili	Tarihle ilgili	İdelerle ilgili
D)	Tarihle ilgili	İdelerle ilgili	Varoluşla ilgili
E)	İdelerle ilgili	Varoluşla ilgili	Tarihle ilgili

5. Her dönemin kendi tinselliği vardır ve bu tinsellik de dilde kendine has anlamlar oluşturur. Tarihsel bir dönemi veya tarihsel bir olayı anlayabilmek için o dönemin tinsel yapısının dile yüklediği anlamlarına bakılması gerekir.

Bu açıklama aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisi ile ilgilidir?

A) Diyalektik

B) Hermeneutik

C) Fenomenoloji

D) Kartezyen felsefe

E) Skolastik felsefe

6. Dilthey 'başkalarını anlama'ya özel bir önem verir. Biz karşımızdaki insanın ruhsal durumunu bizzat kendimize uyarlayarak onu anlamaya ve içinde bulunduğu ruh halini tanımaya çalışırız. Yani kendisi dışında birisinin herhangi bir yaşantısını anlayan kişi, kendisinin içsel hayatında meydana gelen benzer yaşantılarla bir benzeşim kurar. Kısaca insan kendi yaşantısı ile diğer kişinin yaşantısı arasındaki benzerlikten yola çıkarak karşısındakinin duygularını ya da genel anlamda yaşantısını daha iyi anlayabilmektedir.

Bu parçada ifade edilen "başkalarını anlama" **için kullanılan düşünme yöntemi aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?**

A) Tam tümevarım

B) Eksik tümevarım

C) Analoji

D) Tümdengelim

E) Retrodüksiyon

7. Gadamer anlamayı ufukların kaynaşması dediği teoriyle açıklar. Ufukların kaynaşması iki farklı tarihsel durumda ortaya çıkıp, mevcut ortamın yani şimdinin içinde kendi anlamını bulması ile gerçekleşir. Tarihsel anlamanın görevi ancak içinde bulunduğumuz ufuktan hareket edilerek anlaşılabilir. Aksi takdirde tarihsel bağlamına dâhil olmadığımız ufkun içine yerleşmemiz olanaksızdır. Tarihsel anlamaya ancak kendi ufkumuzdan kalkarak katılmamız olanaklıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Anlama şimdiki durumun içinde, kendi perspektifimizde gerçekleşen bir durumdur.

B) Anlık durumdan hareket ederek tarihi anlamak imkânsızdır.

C) Ufukların kaynaşması aynı tarihsel dönemde gerçekleşir.

D) Tarihsel anlamaya kendi ufkumuzdan hareket ederek katılmak olanaksızdır.

E) Ufukların kaynaşması geçmişteki durumun içinde anlaşılabilir.

8. Varoluş felsefesi özü itibariyle insan varoluşunun anlamını ve insanın kendini gerçekleştirme olanaklarının bütününü ifade eden, kısacası insanı konu edinen, insana yönelen bir felsefedir.

Buna aşağıdakilerden hangisi varoluşçu felsefenin özellikleri arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Ölüme mahkûm bir varlık olarak insanın varoluşunu gerçekleştirme olanaklarının sorgulanması

B) İnsanın seçim yapabilen özgür bir varlık olarak görülmesi

C) İnsanın önceden belirlenmiş bir özle dünyada bulması

D) Hiçlik karşısında insanın durumunu araştırması

E) Doğruluk ve ahlaklılık karşısında insanın sahici davranışını araması

9. İnsan varlığı itibariyle âdeta dünyaya fırlatılmış bir varlıktır. Fırlatılmışlık kişinin hâletiruhiyesine göre değişen, başkalarıyla paylaştığımız ve büyülendiğimiz bir dünyaya bırakılmamızın basit farkındalığıdır. Bu farkındalıktan sonra kişi, olanaklarını yakalama ve somut bir durumda eylemde bulunma hareketiyle fırlatılmışlık durumundan kurtulabilir.

Bu parça aşağıdaki filozof ve görüşlerinden hangisine karşılık gelir?

A) Heidegger - varoluşçuluk

B) Husserl - fenomenoloji

C) Dilthey - hermeneutik

D) Kuhn - mantıkçı pozitivizm

E) Hartman - yeni ontoloji

10. Hegel'in söylediği gibi her felsefe, çağının düşüncelerini dile getirir. Antik dünyanın insanı kendini evrenin bir üyesi hatta bir parçası olarak görüyordu. Orta Çağ'ın insanı kendini Tanrı'ya bağlamıştı. Yeni Çağ insanı aklın gücüne, insanlık idesinin gücüne inanmış, tarihin anlamlı düzenine güvenmiş, bir ilerleme iyimserliğindeydi. Günümüzde ise insan, bütün bu dayanaklarını yitirmiştir. Evrenin büyüsü bozulmuş, evrenin ekseni değişmiş ve bunun sonucunda da insan kendi kendisi için sorunsal olmuştur.

Bu parçada ifade edilen, insanı kendi kendisi için sorunsal olarak gören felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) "İnsan fenomenlerin özüne ulaşabilir." diyen fenomenoloji

B) "İnsanın var oluşu özünden önce gelir." diyen varoluşçuluk

C) "Felsefenin konusu ve problemleri tarihsel-kültürel gerçeklik ile olan bağlantısı açısından ele alınmalıdır." diyen hermeneutik

D) "Toplumlarda alt yapı üst yapıyı belirler." diyen diyalektik materyalizm

E) "Metafizik önermeler anlamsızdır." diyen mantıkçı pozitivizm

11. Mantıkçı pozitivizme göre bilim, objektif deney ve gözlemle elde edilmiş genel - geçer evrensel bilgilerden oluşur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bilimsel bilgi kişiden kişiye değişmez.

B) Bilim olgulara dayalıdır.

C) Bilim genel yasalara ulaşmaya çalışır.

D) Bilim, döneminin tarihinden ve kültüründen etkilenir.

E) Bütün bilimlerin özünde mantık vardır.

12. Bilmek, fenomenin içindeki özü kavramaktır. Varlığın özünün kavranabilmesi için nesnenin özüne ait olmayan rastlantısal özelliklerin ve ilgisiz görüşlerin bir kenara bırakılması yani paranteze alınması gerekmektedir. Fenomenolojik yöntem, edindiğimiz tüm verileri paranteze alma işlemidir.

Buna göre fenomenolojik yöntemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öznel doğruya ulaşmak

B) Varlığın özünün bilgisine ulaşmak

C) Varlığın bilgisine ulaşılamayacağını göstermek

D) Duyu bilgisini hakikati kavramada araç edinmek

E) Varlığı aniden ortaya çıkan içsel bir kavrayışla bilmek

